

УДК 373.3.091.12.011.3-051:008](71)

DOI: https://doi.org/10.33216/2220-6310-2021-101-2_2-163-174

КУЛЬТУРНО-РЕЛЕВАНТНА ПЕДАГОГІКА ЯК НЕВІД'ЄМНИЙ КОМПОНЕНТ ПРОФЕСІЙНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ В КАНАДІ

О. О. Свіглічна

ORCID 0000-0002-9938-9647

У статті висвітлено питання культурно-релевантної педагогіки як невід'ємного компонента професійної педагогічної підготовки в Канаді. Актуальність полягає в тому, що освітнє середовище стає все більш різноманітним в культурному сенсі. Така різноманітність робить величезний внесок в організацію освітнього процесу. Автор зазначає, що викладачі несуть відповідальність за досяжність, рівноправність та успішність навчання для всіх учнів, незалежно від культури, етнічної приналежності, раси, соціально-економічного статусу, мови, або релігійного походження. Один із шляхів досягнення цієї мети – застосування культурно-релевантної педагогіки. Головним завданням культурно-релевантної педагогіки є навчання студентів, що належать до різних етнічних груп. Термін також використовується для визначення ефективного використання педагогіки в глобальному мультикультурному освітньому просторі. Викладачі мають бути підготовлені з глибоким розумінням ставитися до різноманітних культур учнів, яких вони навчають. Педагогам в процесі освітньої діяльності треба усвідомлювати, як саме ця культура впливає на навчальну поведінку учнів та як трансформувати навчальний процес в класі таким чином, щоб врахувати відмінності.

Викладачі, що поважають культурні особливості, демонструють тверду прихильність підвищенню успішності абсолютно всіх учнів, як представників більшості, так і меншин. Вони усвідомлюють цінність рідної культури учнів, співпрацюють з родинами студентів та прагнуть до расової рівності та соціальної справедливості.

Особливе місце орієнтована на культуру педагогіка має для викладачів англійської як другої мови. Культурно-релевантна педагогіка спонукає вчителів сприймати культуру студентів та їх рідну мову як актив і включати питання культури учнів в навчальні програми по вивченню мови.

Ключові слова: культурно-релевантна педагогіка, культурне розмаїття, мультикультурна освіта, професійна педагогічна підготовка.

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими і практичними завданнями. Канадське освітнє середовище стає все більш різноманітним в культурному сенсі. Зростає міжнародна міграція і збільшується відносна частка меншин і корінного населення шкільного віку в провінційних системах освіти. Така різноманітність робить величезний внесок в організацію освіти. Викладачі та адміністрація несуть відповідальність за те, щоб навчання та успішність були досяжними і рівноправними для всіх учнів, незалежно від культури, етнічної приналежності, раси, соціально-економічного статусу, мови, статі або релігійного походження. Один з підходів до виконання цих обов'язків – застосування викладачами культурно-релевантної педагогіки (Culturally Relevant Pedagogy – CRP) в процесі діяльності та постійного професійного розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковане вирішення даної проблеми і на які спирається автор. Термін культурно-релевантна педагогіка вперше був використаний американським педагогом теоретиком Глорією Ледсон-Біллінгз. Головною метою культурно-релевантної педагогіки є навчання студентів, що належать до різних етнічних груп. Термін використовується для визначення ефективного використання педагогіки в глобальному мультикультурному освітньому просторі. До вивчення поняття культурно-релевантної педагогіки зверталися різні вчені, зокрема К. Брайтон, М. Джонсон, К. Моррисон, Дж. Лангер, Н. Пунцог та ін. Окремі аспекти педагогіки, орієнтованої на культуру, досліджувалися такими науковцями, як Н. Пархар, М. Порто, А. Рикфорд та іншими.

Виділення раніше не вирішених частин загальної проблеми, котрим присвячується стаття. Контраст в демографічному складі викладачів і їх студентів викликає занепокоєння, оскільки дослідження показують, що раса, етнічна приналежність і культурне походження учнів істотно впливають на їх успішність. Учні з культурно і лінгвістично різноманітних верств отримують нижчі результати в освіті, ніж їх однолітки.

Задоволення особливих потреб учнів різного походження є однією з основних задач, що стоять сьогодні перед державною освітою Канади, оскільки багато вчителів не володіють відповідними знаннями, досвідом і підготовкою. Саме тому вчителі мають бути підготовлені з глибоким розумінням ставитися до різноманітних культур учнів, яких вони навчають.

Викладачам в процесі навчальної діяльності треба усвідомлювати як саме ця культура впливає на навчальну поведінку учнів та як трансформувати навчальний процес в класі таким чином, щоб врахувати відмінності.

Мета статті – окреслити значущість культурно релевантної педагогіки для професійної педагогічної підготовки в Канаді.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих результатів. Культурно-релевантна педагогіка (CRP) є важливим елементом в скороченні розриву можливостей, оскільки вона визнає центральну роль культур учнів у всіх аспектах викладання і навчання, а також враховує сучасну навчальну атмосферу, яка об'єднує учнів з різних культур в навчальному середовищі, яке не відображає їх домашню культуру і цінності (Лангер, 1987). Культурно-релевантна педагогіка закликає вчителів усвідомлювати, що ідентичність, переконання і поведінка учнів формуються їх культурою (Голник, 1998), і це є унікальною проблемою для вчителів, оскільки вони не можуть використовувати відповідні педагогічні методи, не пізнавши спочатку своїх учнів. Пунцог (2001) вважає, що справжня цінність культурно-релевантної педагогіки може полягати в її здатності створювати класи, в яких раса, культура та етнічна приналежність не розглядаються як перешкоди, які необхідно подолати, але є джерелами збагачення для всіх стейкхолдерів освітнього процесу (с. 63).

Г. Ледсон-Біллінгс (1995) визначає три критерії, необхідних для культурно-релевантного викладання. Перше – це успіхи в навчанні. Багато авторів висловлюють думку, що одна з найбільших проблем для освіти меншин – низькі очікування вчителів від тих студентів, які є представниками інших культур. На думку вченої, багато написано про толерантність та необхідність підвищення поваги до студентів з числа меншин. Але навчання, яке враховує культурні особливості, вимагає, щоб учителі приділяли увагу академічним потребам учнів, а не просто змушували їх «відчувати себе добре» (с. 160).

Другий критерій – це культурна компетентність: створення умов, в яких учні можуть зберігати свою культурну цілісність, досягаючи при цьому академічних успіхів. Успіхи в навчанні учнів, що розрізняються за культурними та мовними ознаками, не повинні базуватися на «їх культурному та психологічному благополуччі» (Ледсон-Біллінгс, 1995, с. 475); замість цього рідну культуру учнів треба використовувати «як засіб навчання» (Там само, 1995, с. 161).

Третій критерій – критична свідомість. Учні повинні розвивати більш широку соціально-політичну свідомість, яка дозволяє їм критично

ставитися до культурних норм, цінностей, звичаїв та інститутів, які породжують і підтримують соціальну нерівність (Там само, 1995, с. 160).

Г. Ледсон-Біллінгз (1995) також стверджує, що теорія культурно-релевантної педагогіки обов'язково має на меті три речі: випускати студентів, які можуть досягти академічних успіхів та які демонструють культурну компетентність, і розвивати у студентів вміння як розуміти, так і критикувати існуючий соціальний порядок (с. 474).

Особливе місце орієнтована на культуру педагогіка має для вчителів англійської як другої мови (ESL). Викладачі мови, які підтримують культурно-релевантну педагогіку, цінують рідну культуру учнів і їх рідну мову (L1) та створюють міцні зв'язки з батьками та етнічною спільнотою. Культурно-релевантна педагогіка спонукає вчителів ESL сприймати культуру студентів та їх рідну мову як актив і включати питання культури учнів в навчальні програми по вивченню мови. Вчителі, які використовують принципи CRP, сприймають рідну культуру студентів як фасилітатора їх академічного навчання в полікультурних умовах (Там само). Викладачі ESL визнають важливість культури вивчаючих мову для академічного навчання та включають цю культуру в свої програми для покращення навчальних досягнень учнів, виховання їх культурної компетентності та розвитку критичної свідомості. Культурна компетентність студентів може бути підтримана, якщо вчителі визнають, сприймають рідну мову та культуру учнів як ресурс знань. Викладачі, що практикують CRP, висловлюють думку, що рідні культури студентів додають глибини дискусіям у класі, сприяють міжкультурному спілкуванню та формують культурну компетентність учнів та викладачів як в рідній культурі, так і в нових культурах. Щоб стати культурно компетентними, студенти повинні розвивати «здатність ефективно функціонувати у своїй рідній культурі» (Там само, с. 118), а також готовність наближатись до інших культур та виконувати належну роботу у міжкультурних комунікаціях. Культурна компетентність учнів, що навчаються, набуває культури завдяки таким навчальним заходам, як презентація та дискусія, в яких вони можуть розповідати про речі, які їм добре відомі та мають особисту актуальність, а також порівнювати та протиставляти різні культури. На думку Л. Волосович (2009), «студенти, які мають мультикультурне мислення, стверджують культурне коріння власної ідентичності, розуміючи, що втрачено у власній культурній спадщині, визнають відмінності і не розглядають інші культури як вищі або нижчі; конфлікти з членами інших груп розглядаються як можливість взяти участь в конкретних акціях, як можливість розширити свої знання і розвивати саморозуміння» (с. 25).

Культурно-релевантна педагогіка забезпечує спосіб збереження студентами своєї культурної цілісності, досягаючи успіхів у навчанні (Ледсон-Біллінгз, 1995). Викладачі дають студентам доступ до знань, пов'язуючи їх культуру, досвід та попередні знання з новим змістом. Крім того, викладачі ESL вважають, що культура студентів, які вивчають другу мову, дає їм інформацію щодо поведінки та успішності учнів в класі. Вони можуть пояснити поведінку і успішність учнів, які обумовлені їх культурою. Культура вивчаючих ESL допомагає викладачам краще зрозуміти поведінку учнів, а також виявляти сильні і слабкі сторони в класі.

Треба зауважити, що рідна культура людей впливає на їх цінності, поведінку, мислення, а також на вивчення і використання другої мови (L2). Наприклад, люди з різним мовним і культурним походженням по-різному організують дискурс. Розуміючи культуру учнів, викладачі можуть розробляти і вибирати відповідні навчальні матеріали (Там само, 1993), приймати зважені рішення про те, коли та де саме доречно застосовувати принципи культурно-релевантної педагогіки, і вирішувати, коли треба зосередити увагу на окремих характеристиках студентів. Чим більше викладачі ESL знають про культуру студентів, тим краще вони розуміють академічну успішність і поведінку вивчаючих мову, а також сильні і слабкі сторони в процесі навчання другої мови. Необов'язково бути експертом з всіх культур світу. Важливим є те, що вчителі та учні повинні працювати разом, щоб культивувати і розвивати мультикультурне бажання і розуміння поважати і вивчати різні культури (Бенавідес, 1992).

Вчителі ESL, які використовують мультикультурний підхід можуть створити інклюзивне навчальне співтовариство, підключивши культуру вивчаючих мову до навчальної програми і тим самим надають всім учням рівні можливості для академічного успіху. Кінцева мета мультикультурної освіти – розширити можливості кожного учня за допомогою педагогіки рівності та трансформувати нинішню шкільну і соціальну структуру (Бенкс, 2001). Педагогіка рівності в мультикультурному освітньому середовищі передбачає ті рішення викладачів в класі, які засновані на високих академічних стандартах для всіх учнів (Бенкс, 2003). Саме тому для вчителів англійської як другої мови вкрай важливо створити інклюзивну середу навчання, щоб всі студенти мали рівні можливості для успіху. Викладачі ESL створюють інклюзивне навчальне середовище, поєднуючи культуру і освітній досвід учнів з культурою і академічним досвідом Канади. Студенти, що вивчають англійську мову як другу належать до різних культурних, мовних та релігійних традицій і демонструють виразні індивідуальні відмінності. Коли викладачі розуміють соціальну, культурну і мовну приналежність студентів, більш імовірно, що вони адаптують

академічні програми та педагогіку до компетенції учнів (Порто, 2010). Отже, чим більше академічний контент англійської як другої мови відповідає домашній культурі, попередньому досвіду і знанням вивчаючих, тим краще вони можуть розуміти зміст і підвищувати рівень володіння другою мовою (L2).

В контексті нашого дослідження доцільно навести думку Дж. Егберта (2003), який вважає, що, коли викладачі поєднують культуру і досвід студентів з навчальною програмою вивчення мови, студенти стануть більш мотивованими виконувати ті академічні завдання, які мають відношення до їх власного досвіду або до раніше отриманих знань. Мотивація – один з важливих індивідуальних чинників в процесі оволодіння другою мовою. Гарднер (1985) визначає мотивацію при вивченні англійської як другої мови як «міру, до якої людина прагне вивчити мову, маючи бажання зробити це і задоволення, отримане від цієї діяльності» (с. 10). Дослідження показали, що мотивація відіграє важливу роль в успішному вивченні учнями другої мови (Лайтбраун, & Спада, 2006). Вчителі, які чуйно ставляться до культурного капіталу, який учні приносять в клас, створюють навчальне середовище, в якому учні будуть відчувати себе бажаними гостями і матимуть найкращі можливості для навчання. В інклюзивному середовищі учні матимуть почуття безпеки і передбачуваності, які необхідні для комфортного навчання (Кларк, 2007).

Культурно-релевантна педагогіка пов'язує шкільну культуру з культурою учнів, підтримує їх цінності, а також сприймає їх культуру як сильну сторону для досягнення трьох цілей: поліпшення успішності, виховання і підтримки культурної компетентності та розвиток соціально-політичної або критичної свідомості (Ледсон-Біллінгз, 1995). Викладачі ESL застосовують CRP в повсякденному спілкуванні зі своїми учнями, навіть якщо вони не використовують слова «культурно-релевантна» при описі своєї педагогіки. Педагогіка, спрямована на підвищення успішності учнів, робить акцент на стратегії навчання, надання учням чітких вказівок і підтримки, збагачення навчальної програми та заохочення спільного навчання. Вчителі мови мають дотримуватися високих академічних очікувань і стандартів поведінки для всіх учнів (Ли, 2010; Липман, 1995).

Педагогічні методи підвищення культурної компетентності учнів включають використання культурного досвіду учнів, створення інклюзивного середовища і заохочення відносин між школами та громадами. CRP підкреслює важливість домашньої культури учнів як чинника, що сприяє їх академічному навчанню. В свою чергу знання англійської мови грають для учнів вирішальну роль в успішному завершенні навчання в англійськомовному навчальному середовищі. Вчителі

ESL покращують академічні успіхи студентів, вивчаючих мову, за допомогою таких педагогічних практик, як зосередження уваги на стратегіях навчання, надання учням чітких вказівок і підтримки, збагачення навчальної програми та заохочення спільного навчання.

Говорячи про критичну свідомість, Г. Ледсон-Біллінгз (1995) характеризує її як здатність розуміти політичну природу ситуації, піддавати критиці статус-кво і соціальну нерівність та активно намагатися його змінити. Культурно-релевантна педагогіка «ставити під сумнів структурну нерівність, расизм і несправедливість, існуючі в суспільстві» (Там само, с. 112). Вчителі, які враховують культурні особливості, мотивують учнів набувати базових знань і розвивають набір автономних навичок для вивчення і критики існуючої соціальної нерівності за допомогою критичної грамотності і діалогів в класі.

Викладачі англійської як другої повинні постійно аналізувати свої погляди щодо культури і рідної мови студентів, а також свою повсякденну практику в класі. Культурно-релевантна педагогіка є одночасно соціокультурною та соціально-політичною за своєю суттю, що спонукає вчителів замислитися щодо своєї позиції в якості агентів змін (Дутро та ін., 2008). Вчителів не обов'язково бути експертом у всіх культурах світу. Важливим є те, що викладачі та учні повинні працювати разом, щоб культивувати мультикультурне розуміння, поважати і вивчати різні культури (Бенавідес, 1992). Ліпман (1995) передбачає, що «викладання – це покликання, відповідальність не тільки перед учнями та сім'ями, а й перед суспільством» (с. 206).

На думку І. Бахова (2017), полікультурна педагогічна освіта вимагає від вчителя знання етнографії, подолання етнокультурних стереотипів і упереджень, вміння інтегрувати ідеї мультикультуралізму в зміст своєї навчальної дисципліни, налагоджувати толерантні відносини з учнями.

Як зазначає Гей (2000), програми підготовки вчителів мають включати п'ять важливих компонентів. Ці компоненти дають змогу ефективніше підготувати викладачів до роботи зі студентами, які належать до різних культурних та мовних верств. Складовими компонентами є: 1) розвиток різноманітної в культурному плані бази знань; 2) розробка культурно релевантних навчальних планів; 3) демонстрація поваги до культури та побудова навчальної спільноти; 4) ефективне міжкультурне спілкування та 5) надання культурно орієнтованих інструкцій.

Викладачі, що поважають культурні особливості, демонструють тверду прихильність підвищенню успішності абсолютно всіх учнів, як представників більшості, так і меншин. Вони усвідомлюють цінність рідної культури учнів, співпрацюють з родинами студентів та прагнуть до расової

рівності та соціальної справедливості. У цьому сенсі культурно релевантна педагогіка забезпечує розширення прав і можливостей (Гіру, & Сімон, 1989).

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отже, нами було розглянуто деякі аспекти культурно-релевантної педагогіки як одного з важливих компонентів педагогічної підготовки в мультикультурному освітньому середовищі. Одним із перспективних напрямків дослідження є більш детальне вивчення методів впровадження культурно-релевантної педагогіки в процесі професійної педагогічної діяльності.

Література

1. Бахов І. С. та ін. Теоретичні та методичні засади полікультурної освіти США і Канади. Вплив расової й етнічної приналежності на розвиток полікультурної освіти США і Канади. *Наукові інновації у світлі глобалізації*: монографія. Київ : ЦП «Компринт», 2017. 324 с.
2. Волосович Л. В. Мультикультурная направленность подготовки учителей в университетах и колледжах Канады. *Вестник Московского государственного областного университета. Серия «Педагогика»*. Москва : Изд-во МГОУ, 2009. № 3. 214 с.
3. Banks J. A. The canon debate, knowledge construction, and multicultural education. *Educational Researcher*. 1993. 22(5). Pp.4-14.
4. Banks J. A. Cultural diversity and education: Foundations, curriculum, and teaching. Needham Heights, MA : Allyn and Bacon. 2001.
5. Banks J. A. Race, knowledge construction, and education in the United States: Lessons from history. In J. A. Banks & C. A. M. Banks (Eds.), *Handbook of research on multicultural education*. San Francisco : Jossey-Bass. 2003. Pp.109–118.
6. Benavides A. H. Whose culture? Teaching from a multicultural perspective in the bilingual/ESL classroom. *Bilingual Review*. 17(2). 1992. Pp. 184-186.
7. Clarke M. A. Common ground, contested territory: Examining the roles of English language teachers in troubled times. *Surviving innovation*. Ann Arbor, MI : University of Michigan Press. 2007. Vol. 2.
8. Dutro E., Kazemi E., Balf R., Lin Y. What are you and where are you from? Race, identity, and the vicissitudes of cultural relevance. *Urban Education*. 2008. 43(3). Pp. 269-300.
9. Egbert J. A study of Flow Theory in the foreign language classroom. *Modern Language Journal*. 2003. 87(4). Pp. 419-518.
10. Gay G. Culturally responsive teaching: Theory, research, and practice. New York : Teachers College Press. 2000.
11. Gardner R. C. Social Psychology and Language Learning: the Role of Attitudes and Motivation. London : Edward Arnold. 1985.
12. Giroux H., Simon R. Popular culture and critical pedagogy: Everyday life as a basis for curriculum knowledge. In P. McLaren & H. Giroux (Eds.), *Critical pedagogy, the*

- state, and cultural struggle*. Albany : State University of New York Press. 1989. Pp. 236-252.
13. Gollnick Donna M., Philip C. Chinn. *Multicultural Education in a Pluralistic Society*. 3rd ed. Columbus : Merrill Pub. Co. 1990.
  14. Ladson-Billings G. Culturally relevant teaching: the key to making multicultural education work. In C.A. Grant (Ed.), *Research and multicultural education*. London : Falmer Press. 1992. Pp. 106 – 121.
  15. Ladson-Billings G. But that's just good teaching! *The case for culturally relevant pedagogy. Theory into Practice*. 1995. 34(3). Pp 159-165.
  16. Langer, J. Language, literacy, and culture: Issues of society and schooling. Norwood, NJ : Ablex, 1987.
  17. Lee J. S. Culturally relevant pedagogy for immigrant children and English language learners. *Yearbook of the National Society for the Study of Education*. 2010. 109(2). Pp. 453-473.
  18. Lightbown P. M., Spada N. How languages are learned. Oxford, UK : Oxford University Press. 2006.
  19. Lipman P. Bringing out the best in them: The contribution of culturally relevant teachers to educational reform. *Theory into Practice*. 1995. 34(3). Pp. 202-208.
  20. Parhar N., Sensoy O. Culturally relevant pedagogy redux: Canadian teachers' conceptions of their work and its challenges. *Canadian Journal of Education*. 2011. 2. Pp. 189-218.
  21. Phuntsog N. Culturally responsive teaching: What do selected U.S. elementary school teachers think? *Intercultural Education*. 2001. 12(1). Pp. 52-64.
  22. Porto M. Culturally responsive L2 education: an awareness-raising proposal. *ELT Journal*. 2010. 64(1). Pp. 45-53.

References

1. Bakhov, I. S. et al. (2017). Teoretychni ta metodychni zasady polikulturnoi osvity SSHA i Kanady. Vplyv rasovoi y etnichnoi prynalozhnosti na rozvytok polikulturnoi osvity SSHA i Kanady [Theoretical and methodological principles of multicultural education in the USA and Canada. The influence of race and ethnicity on the development of multicultural education in the United States and Canada] *Naukovi innovatsii u svitli hlobalizatsii: monohrafiia*, 324. Kyiv: TsP "Kompynt" (ukr).
2. Volosovich, L. V. (2009). Multikulturnaya napravlenost podgotovki uchiteley v universitetakh i kolledzhakh Kanady [Multicultural orientation of teacher training at universities and colleges in Canada]. *Vestnik Moskovskogo gosudarstvennogo oblastnogo universiteta. Seriya "Pedagogika"*, 3, 214. Moscow: Izd-vo MGOU (rus).
3. Banks, J. A. (1993). The canon debate, knowledge construction, and multicultural education. *Educational Researcher*, 22(5), 4-14 (eng).
4. Banks, J. A. (2001). *Cultural diversity and education: Foundations, curriculum, and teaching*. Needham Heights, MA: Allyn and Bacon (eng).
5. Banks, J. A. (2003). Race, knowledge construction, and education in the United States: Lessons from history. In J. A. Banks & C. A. M. Banks (Eds.), *Handbook of research on multicultural education*, 109–118. San Francisco: Jossey-Bass (eng).

6. Benavides, A. H. (1992). Whose culture? Teaching from a multicultural perspective in the bilingual/ESL classroom. *Bilingual Review*, 17(2), 184-186 (eng).
7. Clarke, M. A. (2007). Common ground, contested territory: Examining the roles of English language teachers in troubled times. *Surviving innovation*, 2. Ann Arbor, MI: University of Michigan Press (eng).
8. Dutro, E., Kazemi, E., Balf, R., & Lin, Y. (2008). What are you and where are you from? Race, identity, and the vicissitudes of cultural relevance. *Urban Education*, 43(3), 269-300 (eng).
9. Egbert, J. (2003). A study of Flow Theory in the foreign language classroom. *Modern Language Journal*, 87(4), 419-518 (eng).
10. Gay, G. (2000). *Culturally responsive teaching: Theory, research, and practice*. New York: Teachers College Press (eng).
11. Gardner, R. C. (1985). *Social Psychology and Language Learning: the Role of Attitudes and Motivation*. London: Edward Arnold (eng).
12. Giroux, H., & Simon, R. (1989). Popular culture and critical pedagogy: Everyday life as a basis for curriculum knowledge. In P. McLaren & H. Giroux (Eds.), *Critical pedagogy, the state, and cultural struggle*, 236-252. Albany: State University of New York Press (eng).
13. Gollnick, Donna M., & Philip, C. Chinn. (1900). *Multicultural Education in a Pluralistic Society*. 3rd ed. Columbus: Merrill Pub. Co. (eng).
14. Ladson-Billings, G. (1992). Culturally relevant teaching: the key to making multicultural education work. In C. A. Grant (Ed.), *Research and multicultural education*, 106-121. London: Falmer Press (eng).
15. Ladson-Billings, G. (1995). But that's just good teaching! The case for culturally relevant pedagogy. *Theory into Practice*, 34(3), 159-165 (eng).
16. Langer, J. (1987). *Language, literacy, and culture: Issues of society and schooling*. Norwood, NJ: Ablex (eng).
17. Lee, J. S. (2010). Culturally relevant pedagogy for immigrant children and English language learners. *Yearbook of the National Society for the Study of Education*, 109(2), 453-473 (eng).
18. Lightbown, P. M., & Spada, N. (2006). *How languages are learned*. Oxford, UK: Oxford University Press (eng).
19. Lipman, P. (1995). Bringing out the best in them: The contribution of culturally relevant teachers to educational reform. *Theory into Practice*, 34(3), 202-208 (eng).
20. Parhar, N., & Sensoy, O. (2011). Culturally relevant pedagogy redux: Canadian teachers' conceptions of their work and its challenges. *Canadian Journal of Education*, 2, 189-218 (eng).
21. Phuntsog, N. (2001). Culturally responsive teaching: What do selected U.S. elementary school teachers think? *Intercultural Education*, 12(1), 52-64 (eng).
22. Porto, M. (2010). Culturally responsive L2 education: an awareness-raising proposal. *ELT Journal*, 64(1), 45-53 (eng).

КУЛЬТУРНО-РЕЛЕВАНТНАЯ ПЕДАГОГИКА КАК НЕОТЪЕМЛЕМЫЙ КОМПОНЕНТ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ ПОДГОТОВКИ В КАНАДЕ

О. А. Светличная

В статье освещены вопросы культурно-релевантной педагогики как неотъемлемого компонента профессиональной педагогической подготовки в Канаде. Актуальность заключается в том, что образовательная среда становится все более разнообразной в культурном смысле. Такое разнообразие делает огромный вклад в организацию образовательного процесса. Автор отмечает, что преподаватели несут ответственность за достижимость, равноправие и успешность обучения для всех учащихся, независимо от культуры, этнической принадлежности, расы, социально-экономического статуса, языка, или религиозного происхождения. Один из путей достижения этой цели – использование культурно-релевантной педагогики. Главной задачей культурно-релевантной педагогики является обучение студентов, принадлежащих к различным этническим группам. Термин также используется для определения эффективного использования педагогики в глобальном мультикультурном образовательном пространстве. Преподаватели должны быть подготовлены с глубоким пониманием относиться к разнообразным культурам учеников, которых они обучают. Педагогам в процессе образовательной деятельности необходимо осознавать, как эта культура влияет на учебное поведение учащихся и как трансформировать обучение, принимая во внимание культурные различия.

Преподаватели, которые с уважением относятся к культурным особенностям, демонстрируют твердую приверженность повышению успеваемости абсолютно всех учеников, как представителей большинства, так и меньшинств. Они осознают ценность родной культуры учащихся, сотрудничают с семьями студентов и стремятся к расовому равенству и социальной справедливости.

Особое место ориентированная на культуру педагогика имеет для преподавателей английского как второго языка. Культурно-релевантная педагогика побуждает учителей воспринимать культуру студентов и их родной язык в качестве актива и включать вопросы культуры учащихся в учебные программы по изучению языка.

Ключевые слова: культурно-релевантная педагогика, культурное разнообразие, мультикультурное образование, профессиональная педагогическая подготовка.

CULTURALLY RELEVANT PEDAGOGY AS AN INTEGRAL COMPONENT OF PROFESSIONAL PEDAGOGICAL TRAINING IN CANADA

O. O. Svitlichna

The article highlights the issues of culturally relevant pedagogy as an integral component of professional pedagogical training in Canada. The relevance lies in the fact that the educational environment is becoming more and more diverse in a cultural sense. This diversity makes a huge contribution to the organization of the educational process. The author notes that teachers are responsible for the attainability, equality and success of learning for all students, regardless of culture, ethnicity, race, socioeconomic status, language, or religious background. One way to achieve this goal is using culturally relevant pedagogy. The main task of culturally relevant pedagogy is to educate students from different ethnic groups. The term is also used to define the effective use of pedagogy in the global multicultural educational space. Teachers must be prepared to treat with a deep understanding the diverse cultures of the students they teach. In the process of educational activities, teachers need to be aware of how this culture affects the learning behavior of students and how to transform the learning process in the classroom, taking into account the differences.

Culturally respectful teachers have a strong commitment to improving the performance of all students, both majorities and minorities. They recognize the value of the students' native culture, work with students' families, and strive for racial equality and social justice.

Culturally relevant pedagogy is most important for teachers of English as a second language. It encourages teachers to treat the culture of students and their mother tongue as an asset and to include student cultural issues in language learning curricula.

Key words: *Culturally relevant pedagogy, cultural diversity, multicultural education, professional pedagogical training.*

Світлічна Оксана Олександрівна – старший викладач кафедри іноземних мов та професійної комунікації Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля (м. Северодонецьк, Україна). E-mail: o.svitlichna@gmail.com

Светличная Оксана Александровна – старший преподаватель кафедры иностранных языков и профессиональной коммуникации Восточноукраинского национального университета имени Владимира Даля (г. Северодонецк, Украина). E-mail: o.svitlichna@gmail.com

Svitlichna Oksana Oleksandrivna – Senior Lecturer of the Department of Foreign Languages and Professional Communication of Volodymyr Dahl East Ukrainian National University (Severodonetsk, Ukraine). E-mail: o.svitlichna@gmail.com